

Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

Üç Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 61 / Ocak-Şubat-Mart 2019

Yönetimden

Baharın ülkemize yüzünü gösterdiği bugünlerden size merhaba diyoruz. Soğuk ve karlı bir kışın ardından, doğanın hızla değiştiği, eriklerin, bademlerin çiçeğe durduğu günlere geldik.

Bahar demek; aynı zamanda Köy Enstitüleri demektir. Bu yıl 79. Kuruluş yılını kutlayacağımız Köy Enstitülerinin toplumdaki değeri her geçen gün daha da artıyor. Bu konuyla ilgili incelemeler, araştırmalar, kitaplar artıyor. Yüksek lisans ve doktora tezleri hazırlanıyor. Bu durum bizim hem sevincimizi, hem de çalışmalarımızı daha da hızlandırıyor.

Yaptığımız çalışmalar daha da anlam kazanıyor. Bundan yirmi beş yıl önce yola çıktığımızda, bir gün Köy Enstitülerinin hak ettiği değeri bulacağını, onun amaç, ilke ve uygulamalarından yararlanılacağını biliyorduk.

Geçmişte haksız birçok saldırılara uğramış, bu kurumların değeri bu 25 yıl içinde daha da bilinir oldu. Vakfımız Köy Enstitüleri konusunda kurulan ve çalışmalar yapan ilk kurumdur.

Bugün geldiğimiz noktada Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya Selçuk, Köy Enstitülerle ilgili güzel sözler söyledi. Bakan, aynı zamanda Köy Enstitülerinin kapatılmasının büyük hata olduğunu da kabul etti. Birçok toplantısında Köy Enstitülerine vurgu yapıyor.

Aslında Köy Enstitüleri sadece çağımızın değil, gelecek yüzyılın da eğitim kurumu olacaktır. Özellikle enstitülerde uygulanan “İş Eğitimi” giderek daha da önem kazanacaktır... Önümüzdeki günlerde; ülkeler tamamen üretime yönelecekler, okullarını iş okulları haline dönüştüreceklerdir.

Okullarından nefret etmeyen, her dakika kaç-

mak için planlar yapan öğrenciler yerine, ürettikçe kişiliklerini güçlendiren, alın terine ve emeğe saygılı, haksızlık karşısında dik durabilen, zulme boyun eğmeyen gençler bu yeni okullardan yetişeceklerdir. Bu iş içinde yetişen çocukları hiçbir kuvvet sömüremeyecek, hiçbir yönetici oy deposu olarak göremeyecektir...

Köy Enstitülerinin 79. kuruluş yıldönümünde yurdumuzun birçok yerinde çok değişik kutlamalar olacaktır.

Biz de; Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı olarak; 17 Nisan 2019 tarihinde, Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde bir etkinlik düzenliyoruz. 18 Nisan’da her yıl geleneksel hale gelen Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı dayanışma Yemeğinde buluşuyoruz. Bu arada 27 Nisan 2019 tarihinde 13. Genel kurulumuzu yapacağız...

Bülteni hazırladığımız günlerde Türkiye Yerel Seçim 2019’u yaşamış, yeni yerel yöneticileri seçmişti kimi bölgelerde sayımlar devam etse de, Türkiye yeni renklere bürünmüştü bile... Seçimin ülkemize yarar getirmesini diliyoruz. Umarız yerel yöneticiler eğitimle ilgili kurum ve kuruluşlara yardım ederken adaletli davranırlar, bir kurumu diğer kurumdaki ayrıcalıklı tutmazlar...

Bir kez daha 17 Nisan Köy Enstitüleri bayramını yürekten kutluyor, kuruluş sürecinde emeği geçen; İsmet İnönü, Hasan Âli Yücel, İsmail Hakkı Tonguç, Ferit Oğuz Bayır ve diğer yöneticileri saygı ve özlemle anıyoruz...

Yeni sayımızda görüşmek dileğiyle...

kevakfi@gmail.com

İnternet Sitemiz: <http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

Köy Enstitülerine Yaklaşım

HAFTASONU TOPLANTILARI

???

Köy Enstitülerinde, pazartesi sabahından cumartesi günü tatil zamanına kadar devam eden sıkı bir iş hayatından sonra müessesenin daimiliğini temin edecek iş gruplarının işe dağılmalarından arta kalan zamanı çocuklar, eğlenmek, gezmek, hususi işlerini yapmak suretiyle kullanırlardı.

Her cumartesi gününü pazara bağlayan gece, enstitünün bütün personeli, öğrenci, öğretmen, usta öğretici ve işçilerinin iştiraki ile eğlence tertip edilir. Bu eğlenceler grup grup ve planlı programlı olarak ele alınırdı. Haftanın eğlence programını yapma görevini üzerine almış grup, bu eğlenceleri bir program altında sıraya koyar, eğlence yerindeki herkesin görebileceği kara tahtaya bu eğlencelerin sıraları, kimler tarafından yapılacağı seyredenlere ilan edilirdi.

Köy Enstitülerinin hemen hepsinde adet haline getirilmiş bu hafta sonu toplantıları o kadar çeşitli eğlencelerle süslenirdi ki, bunları seyretmek için kasabadan hatta il merkezinden bir sürü meraklı adeta bu hafta sonu toplantılarını beklerdi.

Şiirler okunur, şarkılar söylenir, horonlar tepilir, halaylar çekilir ve öğrencilerin bizzat köylerinde yaşadıkları vakalar temsil edilerek dile getirilirdi. Gerek Akçadağ, gerekse Yıldızeli Pamukpınar Köy Enstitülerinde ve diğerlerinde yüzlercesini gördüğüm bu toplantıların özelliği programlarının zenginliği ve bir hafta evvelki çeşniyi insana hatırlatmaması idi. Bu kadar zengin çeşit, bu kadar zengin buluş ancak bu tertemiz köylü çocuklarının tertemiz ve diri hatıralarından elde edilebilirdi.

Bu toplantılardan bir tanesinin kara tahtaya asılmış programı haftanın eğlencesini şöyle ilan ediyordu.

1. İstiklal Marşı (Hep birlikte)
2. Toprağım (Şiir – Arif Arslan)
3. Köroğlu (şarkı – üç sesli koro)
4. Halaylar (Abdurrahman Halayı)
5. Ayşecik (şiir – Bekir Demirsoy)
6. Ağamı Everdik (Köy Temsili) İdare eden:

Müzahir Özsoy

7. Şarkılar (koro üç sesli)
8. Aklımda Yoktu (Monoloğ - Fevzi Kaplan)
9. Bağlamadan Çıkanlar (Bağlama Birliği)

10. Mandolinden Sesler (Mandolin Birliği)

11. Haftanın Güreşçisi (2. Sınıflar arasında müsabaka)

12. Dağ Başını Duman Almış (Marş – hep birlikte)

Bazan da bu hafta sonu eğlenceleri, başka bir enstitüden misafir bir ekibin, hafta ortasında enstitüye bir iki günlüğüne misafir gelmesi yüzünden zuhurat olarak yapılırdı.

O zaman her iki enstitü bütün marifetlerini ortaya koyarlar ve toplantı adeta iki enstitünün eğlence yarışması halinde uzar giderdi. Renk renk demet demet memleketin her köşesinden, memleketin diğer köşesine milletimizin geleneği, rengi ve şarkısı aşılanırdı. Bu çeşit eğlenceler bütün öğrenciler tarafından beklenir ve onlardan öğrenilen şarkılar, oyunlar ve şiirler diğer enstitülere aktarılırdı.

Bu temsili, şarkılı şiirli toplantılarda bazen köylerde çalışan öğretmenlerin çalışmaları da konuşulur, tenkid edilirdi. Köyde muvaffak olmuş öğretmenlerin yaptıkları işler misalleri ile bu topluluğa duyurulur, muvaffak olamayanların tutumları da yine burada tenkid edilirdi. Bu tenkidler, bazen da idareci veya öğretmenlerin gerek iş, gerekse ders bakımından o haftaki veya haftalardaki tutumunu izah eden, iyi olanları öven, kötülere tedbir bulmayı istihdaf eden konuşmalara inhisar ederdi.

Bu nevi toplantılarda her şey olduğu gibi konuşulur, hiç bir şey örtülü kalmazdı. Edep ve karşılıklı anlayış içinde yapılan bu konuşmalar daima müessesenin düzeltilmesine, onun daha iyiye yöneltilmesine müteveccih olurdu.

Haftanın muayyen günlerinde de herhangi bir öğretmen veya öğrenci tarafından daha evvel tanıtma planına alınmış olan bir kitabın kontrandüsü yapılır, kitabı okuyan bunu bütün detayıyla anlatırdı. Bu kitabın anlatmak istediği ana fikir ortaya çıkarılır ve gayesi belirtilirdi. Bu şekilde birçok kitaplar çocukların bilgisine, tanımasına arz edilmek suretiyle onların eğitiminde mühim bir safha sağlanmış olurdu.

Şinasi Tamer, Tonguç’a Kitap, İmece Yayınları, İstanbul 1961, sayfa 300- 301

25 Ocak 2019, Uğur Mumcu etkinliği

Uğur Mumcu etkinliğine katılan gönül dostlarımız

Uğur Mumcu etkinliği; Prof. Dr. Meral Uysal, Arzu Bektaş

22 Şubat 2019, Hasan Âli Yücel anma etkinliği; Erdal Atıcı, Prof. Dr. Ali Demir

Hasan Âli Yücel'in torunu Âli Eronat

Hasan Âli Yücel anma etkinliği; Hüseyin Kızıllırmak

Hasan Âli Yücel etkinliğine katılan gönül dostlarımız

Hasan Âli Yücel etkinliği

ENSTİTÜ MEZUNLARININ BİTİP TÜKENMEZ KOŞUSU...

ERDAL ATICI

Köy Enstitülerinde okuyan ve mezun olan öğrencilerinin tamamına yakını, yaşamları boyunca koşmuşlardır. Her biri geç kaldım telaşı içinde ve hiç yorulmadan; hep iyiye, hep güzele, hep uygarlığa, hep büyük insanlığa doğru koşmuşlardır.

İşte Mustafa Şanlı o enerjisi hiçbir zaman bitmeyen koşuculardan biridir. Kaç gündür onun “Kara Çadırdan Aksu Köy Enstitüsüne” (*) adlı kitabını okuyorum. Her bir sayfa mücadelelerle geçen bir ömrün öyküsü. Kimi yerde gözlerim doluyor, kimi yerde tüylerim diken diken oluyor. Her sayfada Köy Enstitülerin nasıl bir eğitim yaptığını düşünüyorum. Bu çocuklar nasıl bir eğitimin içinden geçtiler ki, durup dinlenmeden hayatları boyunca hep koşular!

Elbette Köy Enstitülerinin; eğitimin ilkelerini, amaçlarını ve uygulanışını biraz olsun bilenlerdenim. Ama yine de hayret etmekten kendimi alamıyorum.

Mustafa Şanlı kim?

Onu kısaca tanıyalım.

Şanlı, bir Yörük çocuğu. Öyle böyle bir çile değildir Yörüklerin yaşamı. Benim ailem de göçebelikten yerleşik yaşama geçmiş bir Yörük ailesidir. Ninemin çocukluğumuzda anlattıkları hiç aklımdan çıkmaz. Eğitim, sağlık hizmetlerinden uzak, uygarlıktan bi haber yaşarlar. Çocuklarını okutamazlar sözelimi, okutamayınca da yönetime katılamazlar. Vergi verirler, asker verirler ama ne yazık ki, yönetime çocukları giremez.

İşte o yoksul, Yörüklere, köy çocuklarına okuma olanağı sundu Köy Enstitüleri. Mustafa Şanlı öğretmenimiz o çocuklardan biri. Köy Enstitüleri olmasa, Mustafa Şanlı da okuyamayacak, yüzyıllardan beri sürdürülen konar göçer yaşamın içinde kaybolup gidecek...

Şanlı 1930’da Döşemealtı İlçesinin Baş köyünde doğmuş Ailesi göçerlik yaşamını Korkuteli’ne yerleşerek son vermiş, Şanlı, ilkökulu Korkuteli’nde bitirmiş, oradan Aksu Köy Enstitüsünde okumuştur. İki yıl Bursa’nın Küçükdeliler köyünde öğretmenlik yaptıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Türkçe Bölümünü kazanmış, orayı bitirdikten sonra ortaöğretim kurumlarında Türk-

çe öğretmenliği yapmıştır. 1959 yılında “Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü”nü bitirmiş, 1972’de Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimle Enstitüsünde “yüksek lisans”ını tamamlamıştır.

Görüyor musunuz koşuyu...

Enstitü mezunu öğretmenlerimiz bir taraftan geçimlerini sağlıyorlar, bir taraftan sendikacılık yapıyorlar, bir taraftan annelik babalık görevlerini yerine getiriyorlar. Okuyorlar, yazıyorlar, konuşuyorlar, toplumu aydınlatıyorlar ve bir taraftan da sürekli öğrenme aşkıyla okullar bitiriyorlar, yüksek lisansa varana kadar eğitim alanında ilerliyorlar...

“Kara Çadırdan Aksu Köy Enstitüsüne” adlı yapıtında Mustafa Şanlı; yaşamını, okuma mücadelesini, Enstitü yıllarını, örgütçülüğünü, hayatı değiştirme savaşını anlatıyor.

Bir anı kitabı olarak başlayan kitap bizi bir eğitim destansıya karşı karşıya bırakıyor. Onun yaşamı aslında Türkiye’nin uygarlık savaşıyla birlikte değerlendirilmeli. Uygarlık savaşında öğretmenlerin rolü olarak değerlendirilmeli. Bu aydınlanma savaşında öğretmenlerin ne gibi güçlüklerle karşılaştıkları, bu güçlükler karşısında ne yaptıklarının yanıtı da var bu kitapta...

Mustafa Şanlı öğretmenimizin kitabını önce gelecekte ümidi kesmeye başlayan eğitimcilerin okuması gerekiyor. Sonra yenedünyanın kurucusu olacak gençler ve sonrasında da sendikacılar ve aydınların okuması gerekiyor.

Bu kitaptan öğretmenlerimiz birçok dersler çıkarabilir, umutsuzluğa kapılmadan ve geri adım atmadan gençler nasıl eğitilir, onun açık dersleri gibi bir yapıt bu! İnsan kitabı okuyup bitirdiğinde kendini daha güçlü hissediyor. Hepimizin en büyük gereksinimi umut... Hepimiz umutla ve inatla çalışmalarımızı sürdüreceğiz!

Mustafa Şanlı öğretmenimize böyle bir kitabı yazdığı ve yayınladığı için çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten bu büyük koşucunun yapıtını okuyunuz...

(*) **Kara Çadırdan Aksu Köy Enstitüsüne, Mustafa Şanlı, Yeni Kuşak Köy Enstitüsü Yayınları, Genişletilmiş 2. Basım Ocak 2017, İzmir 28 Mart 2019 / Ankara**

Pir Sultan Abdal 2 Temmuz Vakfı dayanışma yemeğine vakıf başkanımız Erdal Atıcı katıldı...

Pir Sultan Abdal 2 Temmuz Vakfı dayanışma yemeği

4 Mart 2019 Vakfımız yönetim kurulu üyemiz Nuran Ünal, Dünya Emekçi Kadınlar günü nedeniyle sergilenen karma ressamlar sergisine iki tablosuyla katıldı.

Vakfımız yönetim kurulu üyemiz Nuran Ünal, Dünya Emekçi Kadınlar günü nedeniyle sergilenen karma ressamlar sergisine iki tablosuyla

6 Mart 2019 tarihinde, ÇYDD Ankara Şubesi Eğitim Öbeği öğrencileri vakfımıza gelerek, başkanımız Erdal Atıcı ile görüştüler...

14 Mart 2019 tarihinde başkanımız Erdal Atıcı, ÇAĞDEPde Atatürk ve aydınlanma konulu bir söyleşi yaptı...

ÇAĞDEPde Atatürk ve aydınlanma konulu söyleşi

Yönetim kurulu üyemiz Zarife Sakarya'nın kızı Sıla'nın nişan törenine tüm yönetim kurulumuz katıldı.

Vakfımızdan Haberler

1. 25 Ocak 2019 tarihinde, vakfımızda Uğur Mumcu Adalet ve Demokrasi haftası nedeniyle Uğur Mumcu'ya saygı etkinliği düzenledik. "Geçmişten günümüze Öğretmenlik Mesleği" konulu etkinliğimizin konuşmacıları Vakıf yönetim kurulu üyemiz Arzu Bektaş ve Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Meral Uysal idi.
2. 31 Ocak 2019'da Vakfımızın emektar üyelerinden Ali Kınacı Elmadağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün düzenlediği etkinlikte "Köy Enstitüleri" ile ilgili konuşmacı olarak yer aldı. Aynı gün TEMA vakfı Ankara Şubesi'nin düzenlediği etkinlikte de aynı konu hakkında konuşmacı olarak katkı verdi.
3. 22 Şubat 2019 günü vakfımızda ölümünün 58.yılında aydınlanmacı Milli Eğitim Bakanı Hasan-Âli Yüceli andık. Etkinliğin konuşmacıları Vakıf Başkanı Erdal Atıcı ve Mersin Üniversitesi E. Öğretim Üyesi ve vakfımızın üyesi Prof. Dr. Ali Demir idi. Konu başlığı ise "Hasan-Âli Yücel Neden Unutulmayacak"
4. Vakıf Başkanımız Erdal Atıcı 23 Şubat 2019 tarihinde, 2 Temmuz Pir Sultan Abdal Eğitim Kültür Vakfı dayanışma yemeğine katıldı.
5. 2 Mart 2019 tarihinde, İsmail Hakkı Tonguç Belgeliği Vakfı'nın düzenlediği; Hasan-Âli Yücel konulu toplantıya katılan Başkanımız Erdal Atıcı, burada bir de konuşma yaptı.
6. 4 Mart tarihinde yönetim kurulu üyemiz Nuran Ünal, Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde düzenlenen karma sergiye iki tablosu ile katıldı...
7. 6 Mart 2019 tarihinde, ÇYDD Ankara Şubesi Eğitim Öbeği öğrencileri vakfımıza gelerek, başkanımız Erdal Atıcı ile görüştüler ve yapacak oldukları Köy Enstitüleri projesine destek olmasını istediler.
8. 12 Mart 2019 tarihinde vakfımızda yeni bursiyerlerle bir toplantı yapıldı.
9. Vakfımız üyelerinden Köy Enstitülü Mustafa Şanlı'nın "Karaçadır'dan Aksu Köy Enstitüsüne" adlı kitabı geçen yaz Berlin Kitap Fuarında tanıtıldı. Haberi getiren bakanlıkça görevli Hüseyin Âla'dır.
10. Vakfımız üyelerinden Mevlüt Kaplan öğretmenimizin eşi Ayten Kaplan'ı kaybettik, öğretmenimize başsağlığı diliyoruz.
11. 14 Mart 2019 tarihinde başkanımız Erdal Atıcı, ÇAĞGEPde Atatürk ve aydınlanma konulu bir söyleşi yaptı...

Vakıf başkanımız Erdal Atıcı, Kanal B'de Betül Başar'ın yönetip sunduğu Kitapça programına katıldı.

Vakıf başkanımız Erdal Atıcı, Kanal B'de Betül Başar'ın yönetip sunduğu Kitapça programına katıldı.

Bize Gelen Kitaplar

1. “Âşıklar Aşığı Âşık Haydar Aslan” (Derleme, inceleme), Mehmet Demirel Babacanoğlu
2. “Söz Yüzüğü” Nusret Ertürk
3. “Çiçeklerin Renginden Bakmak” İrfan Duman

Bağışlarınız için; Posta Çeki No:
524699
Ziraat Bankası Başkent Şubesi:
IBAN:
TR120001001683390292475016

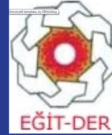
Yitirdiklerimiz

1. Mustafa Ünüvar, Çifteler Köy Enstitüsü ve Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü ilk mezunlarından (4 Şubat 2019)
2. Veli Doğanay, Pazarören Köy Enstitüsü mezunu (1928-10.03.2019)
3. Ayten Kaplan, Vakfımızın kurucu üyelerinden Mevlüt Kaplan'ın eşi (22 Şubat 2019)

**KÖY ENSTİTÜLERİ ve
ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI**

**EĞİTİMCİLER
DERNEĞİ**

KURULUŞUNUN 79. YILINDA KÖY ENSTİTÜLERİ...

AÇIKOTURUM:
“BELEDİYELERİN EĞİTİMDEKİ YERİ VE
KENT ENSTİTÜLERİ ÜZERİNE”

YÖNETEN:
Mustafa DEMİR

KONUŞMACILAR:
Erdal ATICI
Doç. Dr. Ahmet YILDIZ
İbrahim GEREDE

ONUR KONUĞU:
ABDULLAH ÖZKUCUR

MÜZİK DİNLETİSİ:
GÜNAY GÜNER

17 Nisan 2019, Çarşamba
Saat: 14.00 – 16.00
YER: Çankaya Belediyesi Çağdaş
Sanatlar Merkezi. Kenedi Cad. 4
KAVAKLIDERE - ANKARA

VAKIF TEL: 425 24 68
İNTERNET SİTEMİZ:
<http://koyenstitulerivakfi.org.tr>

Şiir Köşesi

Hüseyin KIZILIRMAK Emekli Öğretmen 2006

DÜŞTÜLER PEŞİME

Ayağımda çarık düştüm bir çamur yola,
Pulsuz dilekçe ile girdim okula;
Yönelmemiz yoktu ne sağa ne sola,
Hain Siyasetçi düştü peşıme.

Hepimiz köylüydük köyde yaşadık,
Vatanı koruduk yakıp yıkmadık,
Okuduk, çalıştık, işi başardık,
Aşireti, ağası düştü peşıme.

Sürerdik, ekerdik, ekin biçerdik,
İşçiydik, ustaydık bina dikerdik,
Nasırlı o elin emeğini yerdik,
Emek düşmanları düştü peşıme.

Köy enstitüleri köye işti, aştı,
Uyuyan köylünün gözünü açtı,
Değer bilmedi köylü, o fırsatı kaçtı,
Köyün yobazı da düştü peşıme.

Atatürk'e söz verdik, köyde çalıştık,
Yücel'in, Tonguç'un resmini astık,
Köydeki ışığı ilkin biz yaktık,
Bilim düşmanları düştü peşıme.

Kemalist yolumuzdan ödün vermedik,
Köylüyü ağaya biz ezdirmedik,
Dürüsttük, çalmadık, haram yemedik,
Mafyası, çetesi düştü peşıme.

Bir derslikte beş sınıf okuttuk,
Sobada çalı, burçak, biz tezek yaktık,
Cumhuriyeti can vererek koruduk,
Rejim düşmanları düştü peşıme.

Folklorü, türküyü yurda biz yadık,
Halkla söyledik, halkla oynadık,
Ozan Veysel Babayı orda tanıdık,
Sanat düşmanları düştü peşıme.

Kızılırmak köylüydün geçmedi sözün,
Yıllarca çalıştın, yıprandı özün,
Ak ak oldu saçların, az görür gözün,
O mafya bugün de düştü peşine,
Hep düşman oldu ekmeğine, işine.

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenışehir / ANKARA
Tel&Faks: 0312 425 24 68

Yayının Adı
Yayının Türü
Yayın Şekli
Yayın Sahibi
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yayın İdare Adresi
E-Mail
Hazırlık
Baskı

Köy Enstitüleri
Yaygın Süreli Yayın
3 Aylık - Türkçe
Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
ALİ KINACI
Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
kevakfi@gmail.com
Merdiven Reklam Tanıtım / merdivenreklamtanitim@gmail.com
Merdiven Reklam Tanıtım / 0312 232 30 88